

Коляда Наталія Миколаївна,

*д.пед.н., проф., зав. кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

Гоменюк Оксана Олексіївна

*к. пед. н., доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА В УМОВАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року актуалізує використання виховного потенціалу системи позашкільної освіти як основи гармонійного розвитку особистості; розвиток та підтримку системи роботи з обдарованою і талановитою молоддю; урізноманітнення напрямів позашкільної освіти, вдосконалення її організаційних форм, методів і засобів навчально-виховного процесу.

Закон України «Про охорону дитинства» констатує, що всі діти на території України, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я та народження дітей і їх батьків (чи осіб, які їх замінюють) або будь-яких інших обставин, мають рівні права і свободи. Держава гарантує всім дітям рівний доступ до безоплатної правової допомоги, необхідної для забезпечення захисту їхніх прав, забезпечення належних умов для охорони здоров'я, навчання, виховання, фізичного, психічного, соціального, духовного та інтелектуального розвитку дітей, їх соціально-психологічної адаптації та активної життєдіяльності, зростання в сімейному оточенні в атмосфері миру, гідності, взаємоповаги, свободи та рівності; проведення державної політики, спрямованої на реалізацію цільових програм з охорони дитинства, надання дітям пільг, переваг та соціальних гарантій у процесі виховання, навчання,

підготовки до трудової діяльності, заохочення наукових досліджень з актуальних проблем дитинства.

З огляду на вищезначене стартувала реалізація *спільного проекту* кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та Державного підприємства «Український дитячий центр „Молода Гвардія”» зі створення соціально-педагогічного майданчика в умовах оздоровлення та відпочинку.

Мета діяльності соціально-педагогічного майданчика: сприяння в адаптації та позитивній соціалізації особистості шляхом допомоги їй у засвоєнні соціальних норм і цінностей;

Завдання:

- створення сприятливого психологічного мікроклімату і формування у кожної дитини позитивної «Я-концепції»;
- підвищення рівня соціальної адаптації дітей (соціальної, психологічної, педагогічної) шляхом їх особистісного розвитку;
- соціально-психологічна реабілітація дітей, у розвитку яких встановлені ті чи інші відхилення;
- створення умов для психологічного комфорту і безпеки;
- попередження негативних явищ у найближчому соціальному оточенні;
- задоволення потреб і забезпечення прав особистості;
- встановлення індивідуальних проблем і потреб й застосування адекватних методик допомоги і самопомоги для їх вирішення;
- соціально-реабілітаційна допомога обдарованим дітям;
- профілактика відхилень у соціальному розвитку особистості від соціальних норм, девіантної і делінквентної поведінки;
- попередженні правопорушень шляхом превентивного виховання;
- соціально-психологічна підтримка дітям, сім'ї яких опинилися у складних життєвих обставинах;
- профілактика дезадаптації;
- ресоціалізація осіб, які втратили стабільні соціальні зв'язки і позитивні

соціальні орієнтири.

Соціально-педагогічна робота в тимчасовому колективі здійснюється за такими *напрямами*: розробка і впровадження соціально-педагогічних програм роботи з вихованцями; організація дозвіллевої роботи з дітьми; соціально-педагогічна робота з окремими категоріями дітей; індивідуальна соціально-педагогічна робота з дітьми; консультаційна робота.

Тематика соціально-педагогічних проєктів: формування здорового способу життя; профілактика негативних явищ у дитячому середовищі; особливості проявів соціальної дезадаптації у дітей; профілактика правопорушень серед підростаючого покоління; підтримка обдарованих дітей; виховання толерантності особистості; розвиток лідерських якостей особистості; волонтерська діяльність; проведення просвітницьких заходів: «АнтиСНІД», «Стоп наркотик», «Скажимо «НІ» курінню» та ін.

Соціально-педагогічна робота зорієнтована на такі *категорії дітей*: обдаровані діти; діти з особливими потребами; діти-сироти та позбавлені батьківського піклування; діти з малозабезпечених сімей; діти-переселенці; діти з девіантною поведінкою; діти схильні до правопорушень; діти, що стали жертвами фізичного, психічного, сексуального насильства.

Відповідно до завдань і напрямів проєкту соціально-педагогічна діяльність здійснюватиметься відповідно до основних *функцій*, а саме:

- *діагностично-прогностична* функція передбачає вивчення дитини, її становища і станів у різних виховних середовищах і ситуаціях, відносин з дітьми в різних групах, індивідуальних можливостей і потенцій виховного середовища;

- *корекційно-реабілітаційна* – спрямована на пошук шляхів і варіантів виходу з життєвої кризи, соціально-педагогічну підтримку і супровід;

- *охоронно-захисна* – полягає у захисті прав та інтересів дитини, соціально-педагогічній роботі з колективом;

- *упереджувально-профілактична* – розрахована на спрямування діяльності дитини, на вивчення і дотримання соціальних норм, проведення

змістовного дозвілля, самоаналіз і самовиховання; вивчення і поширення кращого досвіду соціального виховання;

- *евристична функція*—націлена на допомогу в створенні умов для розвитку здібностей і талантів дитини;

- *організаторська*, яка включає організацію тієї чи іншої діяльності, здійснює вплив на зміст дозвілля;

- *прогностична*, яка визначає та вивчає ознаки, які характеризують стан розвитку (перш за все духовного) людини, групи, мікро-середовища та визначає можливості перспективи їх розвитку при збереженні даної сукупності соціальних впливів;

- *попереджувально-профілактична та соціально-терапевтична*. Соціальний педагог передбачає і приводить у дію механізм попередження і подолання негативних впливів у соціально-правовому, юридичному та психологічному плані, організують соціо-терапевтичну допомогу, забезпечують захист прав у суспільстві, допомагають підліткам і молоді в період соціального і професійного визначення.

- *комунікативна*— полягає у встановленні контактів з тими, хто потребує допомоги та підтримки;

- *психологічна* функція передбачає різноманітні види консультування та корекції міжособистісних відносин, допомогу в соціальній реабілітації всім тим, хто цього потребує, повинна сприяти соціальній адаптації особистості;

- *соціально-медична* функція передбачає організацію роботи з профілактики здоров'я, надання першої медичної допомоги, роботу з питань культури харчування, санітарно-гігієнічних норм, по плануванню родини, формування відповідального ставлення до репродуктивної та сексуальної поведінки, сприяння підготовці молоді до сімейного життя та формуванню здорового способу життя;

- *морально-гуманістична* функція є інтегральною, вона поєднує риси всіх попередніх функцій, надає соціально-педагогічній діяльності гуманістичної

спрямованості, створює умови для гідного функціонування людини, групи людей у суспільстві.